

Op naar een sluitend assortiment met *Phytophthora*-resistente rassen.

Eén van de onderdelen van de Biovelddag 2014 was het bekijken van de tussentijdse resultaten van de werkgroep duurzame resistentie tegen *Phytophthora*. Een aantal Agrico-rassen scoorde goed. Eén van de aanwezigen was senior onderzoeker veredeling mevrouw Edith Lammerts van Bueren. Ze streeft naar een volledig assortiment van resistente biologische aardappelen in de supermarkt.

Bezichtiging demoveld resistente rassen op de Broekemahoeve.

Nederland is een land dat voorop loopt als het gaat om aardappelen. Dit geldt voor zowel de gangbare als de biologische teelt. Geen biologische teelt is geen optie in aardappelland nummer één. Veredelaar mevrouw Lammerts: "Dit heeft een impuls gegeven om met elkaar een veredelingsprogramma op te zetten dat streeft naar goede, betrouwbare en smaakvolle rassen in de biologische sector."

Bioimpuls

Deze zoektocht wordt geïnitieerd door Bioimpuls. Lammerts: "Bioimpuls levert uitgangsmateriaal voor de biologische sector. Met behulp van klassieke veredeling proberen we resistenties uit wilde soorten in te kruisen in cultuurmateriaal. Op termijn moet dit leiden tot nieuwe en betrouwbare rassen voor de sector." Het programma is in 2008 gestart en zit inmiddels in de tweede fase (twee keer vijf jaar). Naast het leveren van uitgangsmateriaal stimuleert Bioimpuls het uitwisselen van kennis over veredeling. Het project is gebaseerd op een unieke samenwerking tussen het Louis Bolk Instituut, Wageningen UR, commerciële kweekbedrijven (waaronder Agrico Research) en biologische telers en boerenkwekers. "Best een bijzondere combinatie", vertelt mevrouw Lammerts. "Wij zien vaak dat alleen instituten en telers in dit soort projecten meedoen. Bij dit project zitten nagenoeg ook alle commerciële veredelingsbedrijven. Dat is uniek en vergroot de kans op meer *Phytophthora*-resistente rassen. Je kunt nog zo'n sterk ras kruisen, als hij er niet mooi uitziet of niet in de smaak van de consument valt, dan kun je er uiteindelijk niets mee. Juist doordat handelshuizen meedoen in dit project kunnen wij hun kennis en expertise van de markt ook inzetten. Zij zijn het uiteindelijk die de rassen moeten gaan vermarkten."

De focus op teeltmaatregelen of resistentie

Al eind jaren '90 deed het Louis Bolk Instituut onderzoek naar het zo lang mogelijk uitstellen van *Phytophthora*-infectie in de biologische aardappelteelt. Veredelaar Lammerts: "Het onderzoek richtte zich op bemesting, minder planten per hectare en poten met ruggen die zo goed mogelijk in de windrichting liggen. De conclusie was dat *Phytophthora* te agressief is in ons maritieme klimaat en voor onze intensiteit van aardappelteelt. Al doe je nog zo goed je best om alle omstandigheden optimaal te maken, je kunt het risico op een misoogst door vroegtijdig inslaan van *Phytophthora* alleen voorkomen door resistentie."

Belang *Phytophthora*-resistente rassen

2007, 2012, maar ook dit jaar maken het belang van goede *Phytophthora*-resistente rassen extra duidelijk. Lage opbrengsten bij gevoelige rassen geven de teler een enorm ondernemersrisico. Daarom denken telers na over alternatieve gewassen. Toch blijft de aardappel belangrijk binnen de biologische sector. Reden temeer om ervoor te zorgen dat de telers over goede rassen kunnen beschikken. Zoals gemeld, werden de resultaten van een demoproef tijdens de Biovelddag getoond. Een prachtig proefveld op het PPO-terrein liet de verschillen goed zien. De Agrico-rassen kwamen er goed uit. Per ras waren vier planten gerooid en in kistjes gestopt. Lammerts: "In een jaar als dit waren de verschillen duidelijk zichtbaar. Er waren bakken die goed gevuld waren met aardappels, terwijl andere bakken opvallend leeg bleven. Naast de reguliere rassen lagen er verscheidene nieuwe nummers die erg goed uit de bus kwamen. Waaronder een aantal Agrico-rassen. Tijdens deze Biovelddag is het de bedoeling biologische telers er weer van te overtuigen dat aardappelteelt prima geschikt is voor de biologische landbouw, mits je kiest voor resistente rassen."

Stapelen van genen

Fijn natuurlijk dat er sterke rassen tussen lijken te liggen, maar de ontwikkeling gaat door. We streven ook naar rassen met gestapelde genen om

2007, 2012, maar ook dit jaar maken het belang van goede *Phytophthora*-resistente rassen extra duidelijk. Lage opbrengsten bij gevoelige rassen geven de teler een enorm ondernemersrisico.

de resistentiegenen zo lang mogelijk in de benen te houden. De biologische sector wil duurzaam met resistentiegenen omgaan. Lammerts: "Met de huidige technologie van moleculaire merkers hebben wij een selectiemethode in handen die ons helpt om veel sneller te controleren of we gestapelde resistentiegenen hebben ingekruist. Vroeger konden we uiteraard op de *Phytophthora*-velden zien of een ras resistent is of niet, maar nooit het aantal genen waarop de resistentie was gebaseerd. Deze moderne methodes zijn een geweldig middel binnen het huidige programma."

Nog een lange weg te gaan

De aardappel moet aan veel (goede) eigenschappen voldoen. De eerste serie aardappelen met resistenties is opgeleverd, maar met elkaar hebben we nog een lange weg te gaan. Lammerts: "De biologische sector kan niet compenseren met gewasbeschermingsmiddelen. Vandaar dat we moeten blijven zoeken naar robuuste, sterke aardappelen. Uiteraard helpen *Phytophthora*-resistente rassen hierbij, maar we moeten onze ogen zeker niet sluiten voor gevoeligheid van rassen met betrekking tot *Rhizoctonia*, *Alternaria* en virus en bijvoorbeeld ook de kiemlustigheid. Het begin is er en met de komst van nieuwe rassen hebben we al een aardig assortiment aan geschikte biologische rassen. Toch is het assortiment nog niet sluitend. Zo zouden we bijvoorbeeld nog een goed vastkokend ras kunnen gebruiken. Met dat in ons achterhoofd weten we dat er voor de komende jaren nog een schone taak voor ons allen ligt..."

Mark Dieleman

m.dieleman@agrico.nl

Edith Lammerts van Bueren